

Rechtskrondig Weekblad

REDACTIE: Italiëlei, 99, Antwerpen
Abonnement: 100 fr. per jaar

Vereeniging zonder winstgevend doel

BEHEER: Lange Leemstraat, 99, Antwerpen
Postchecknummer: 3185.22

INHOUD:

A. RODENBACH. — De verantwoordelijkheid van aannemer en bouwmeester als opdrachtgevers.

RECHTSPRAAK.

Boetstraffelijke Rechtbank te Brussel. — 1^e Kamer. — 10 October 1933. — Openbare autobusdiensten. — Art. 10 wet van 21 Maart 1932. — Toezending van afschrift van proces-verbaal. — Verwaarloozing. — Nietigheid. — Toelaatbaarheid van getuigenbewijs. — Dageelijks vervoer van zelfde gekende personen. — Betaling van bepaalde som. — Geen openbare autobusdienst.

Burgerlijke Rechtbank Antwerpen. — 1^e Kamer.

— 25 November 1930. — I. Bekenentis in burgerlijke zaken. — Splitsing. — II. Gift van hand tot hand. — Eisch tot inbreng in den erfboedel van de zoogezegde geschonken goederen. — Toepassing van art. 792 B. W. — Art. 2279 B. W.

BESTUURLIJKE RECHTSMACHT.

Wedden en loonen van het Gemeentepersoneel. — Vermindering door den Gemeenteraad. — Besluit gewijzigd door de Bestendige Deputatie.

WETGEVING.

Wet tot verlenging van de wet van 28 December 1931 waarbij tijdelijk het toelaten van nieuwe wisselagenten verboden wordt.

DE VERANTWOORDELIJKHEID VAN AANNEMER EN BOUWMEESTER ALS OPDRACHTGEVERS.

I. — PRINCIEP.

Aannemer en bouwmeester zijn niet alleen voor hun persoonlijke schuld aansprakelijk, maar nog voor de schuldige daad van hun aangestelden, gepleegd in de bediening, waartoe zij gebruikt werden ingevolge art. 1384, 3^e B. W.

Artikel 1797 B. W. bepaalt nog op meer speciale wijze, dat de aannemer verantwoordelijk is voor de daden van hen die hij te werk stelt. Deze wetsbepaling is, wat den aannemer betreft, slechts een toepassing van het algemeen principieel, vervat in art. 1384, 3^e B. W.

Zijn verantwoordelijkheid wegens eens andermans daad bestaat zoowel ten opzichte van derden als tegenover den bouwheer. De hoofdprincipieën zijn voor beide gevallen, gelijk. Wij onderzoeken nu deze verantwoordelijkheid opzichts derde personen.

Krachtens hoogervermelde bepalingen, zijn de aannemer (art. 1384, 3^e B. W. en 1797 B. W.) net zoo verantwoordelijk als wie ook die anderen tot een functie of waarneming eener bediening, verrichting of werkzaamheid aanstelt.

Elk oogenblik zal, in het beroep van den aannemer, die werklieden aanstelt tot uitvoering van bouwwerken, dit geval zich voordoen, zeldzamer, in de taak van den bouwmeester, hoewel hij nochtans ook rechtstreeks ondergeschikten kan aanstellen, zoo b.v. ingenieurs-specialisten voor de techniek van bijzondere werken, vaklieden voor uitvoering van bepaalde procedés van betonwerken of andere, enz., enz.

Wanneer nu, bij het vervullen dezer bediening, door den aangestelde een schadelijke daad — misdrijf of oneigenlijk misdrijf — tegenover derde personen bedreven wordt, in de bedrijvigheid waartoe hij gebruikt werd, dan bezit de benadeelde derde persoon het recht om een rechtsvordering tot burgerlijke verantwoordelijkheid tegen den opdrachtgever zelf, ongeminderd de rechtsvordering tot schadevergoeding rechtstreeks tegen den aangestelde, dader der schadelijke verrichtingen.

II. — GRONDSLAG EN VEREISCHTEN.

Opdat er reden weze tot rechtsvordering ingevolge art. 1384, 3^e en 1797 B. W., wordt er over 't algemeen vereischt dat er een over-

eenkomst besta tusschen opdrachtgever en opdrachthebber.

Deze overeenkomst kan van verschillenden aard zijn: lastgeving, bedieningsovereenkomst of, wat veeleer speciaal deze stof betreft — arbeidsovereenkomst. Het is voldoende, doch noodzakelijk, dat men een verrichting — van welken aard zij ook moge wezen — handenarbeid in de arbeidsovereenkomst, intellectuele verrichting, in het dienstcontract — aan iemand toevertrouwe, om voor zijn daden aansprakelijk gesteld te worden. Deze algemeene principieën zijn insgelijks op aannemer en bouwmeester toepasselijk.

Hier, zoowel als voor de andere soorten burgerlijke verantwoordelijkheid, bestaat er, als uitgangspunt, een schuld, namelijk deze van den opdrachtgever.

Hoewel hij zelf meestal, totaal vreemd aan de daad blijft, wordt er hem een schuld toegerekend, dit gebeurt niet ingevolge zijn persoonlijk-rechtstreeksche daad, maar wel voor een andermans daad of verzuim, waarvoor hij, krachtens art. 1384, 3^e B. W., verantwoordelijk wordt gesteld. De persoon, waarvoor hij verantwoordelijk moet, wordt weliswaar door hem, tot een werkzaamheid aangesteld, doch meestal niet gelast de schadelijke daad zelve, als dusdanig, te plegen. Hoe zijn schuld dan uitgelegd?

Zijn verantwoordelijkheid wordt in de rechtspraak en de rechtsleer verklaard door de slechte keus die hij gedaan heeft wanneer hij den ondergeschikte opdracht gegeven heeft tot de werken en tegelijker tijd door GEBREK AAN VOLDOENDE WAAKZAAMHEID, LEIDING EN TOEZICHT.

1) De grondslag: slechte keus van wege opdrachtgever spruit uit de besprekingen der wet. Laurent redeneert als volgt: is het niet de uitoefening der werkzaamheid (waaruit de opdrachtgever overigens alle voordeel trekken zal) die de gelegenheid is, waarin de schade aan derde personen toegebracht wordt? Dewijl deze schade voor oorzaak heeft de schuldige daad van den aangestelde — door den opdrachtgever vrij verkozen —, is het rechtvaardig en logisch dat men den opdrachtgever verwijt een onbezonnen vertrouwen gesteld te hebben in iemand die dat vertrouwen onwaardig was, en door onvoorzichtigheid of a fortiori, met kwaad inzicht, aan derde personen

schade berokkent, bij de uitvoering der bediening, waartoe hij aangesteld werd. Hieruit volgt dat men in elk bepaald geval, hoeft na te gaan, door wien de werklieden of ondergeschikten in 't algemeen aangesteld zijn (t.t.z. tot een bepaalde werkzaamheid verkozen zijn) 't zij door aannemer, 't zij door onderaannemer, 't zij door bouwmeester, 't zij nog rechtstreeks door den bouwheer?

2) Het is nochtans niet voldoende te verklaren dat hij die de ondergeschikte persoon tot de verrichting verkozen heeft, de opdrachtgever is: de keus is niet het uitsluitend criterium.

Volgens de traditioneele rechtspraak, is de opdrachtgever daarbij ook de persoon die den ondergeschikte leidt en die op hem toezicht en waakzaamheid uitoefent. Dit principieel, door de rechtspraak gehuldigd, is van het allergrootste belang: hij die het toezicht en de leiding van het werkvolk bezit, dient als opdrachtgever aanzien.

Verschillende arresten van het Fransch Verbrekingshof (1) namen beide grondslagen aan, namelijk de slechte keus en het gemis aan voldoende leiding, toezicht en waakzaamheid, van wege den aansteller.

Ondanks de rechtspraak, bleef Laurent nochtans deze verantwoordelijkheid uitsluitend uitleggen door de slechte keus (2). Dit standpunt alleen genomen, is klaarblijkelijk ontoereikend.

Kluyskens (3) drukt zich als volgt uit: « De schade moet door een aangestelde (un préposé) veroorzaakt zijn. Hetgeen enkel het geval is wanneer de meester

a) hem vrij verkiest;
b) er een werkelijk toezicht en gezag over uitoefent, met andere woorden, bevoegd is om hem onderrichtingen te geven » (4). Verder: « zijn geen aangestelden, de personen die wij verkozen hebben, om hun een werkzaamheid toe te vertrouwen, maar waaraan wij niet bevoegd zijn onderrichtingen te geven, en die wij niet bewaken mogen, zoo b.v. een werkmans, die een bepaald werk voor ons ondernomen heeft en waaraan wij geen nadere bevelen te geven hebben. In deze gevallen zou de meester nochtans krachtens art. 1382 B. W. persoonlijk voor verantwoordelijk kunnen verklaard worden, indien hij personen heeft die, naar het algemeen bekend was, volkomen onbekwaam waren, om de hun toevertrouwde werkzaamheden te verrichten ». (5)

III. — PRACTISCHE GEVALLEN VAN TOEPASSING OP AANNEMERS EN BOUWMEESTERS.

Laten wij als voorbeelden alledaagsche gevallen aanhalen, die gevonnisd werden.

Een eigenaar stelt een aannemer aan om een gebouw op te richten. De aannemer stelt zelf werklieden aan, in ondergeschikten rang en heeft de leiding en het bestuur der werken: de aannemer alleen is verantwoordelijk opzichts derde personen wegens de schadelijke daden zijner werklieden, niet alleen omdat hij deze verkozen heeft, maar ook omdat hij op hen het toezicht had. Heeft de eigenaar integendeel zelf het toezicht op het bestuur der werken behouden, dan is HIJ, om die reden, verantwoordelijk, voor de daden dezer werklieden. Art. 1384 B. W. veronderstelt dat de opdrachtgever het recht bezit aan den ondergeschikte bevelen en onderrichtingen te geven, in de uitoefening zijner bediening. Recht van

bestuur en leiding of minstens volkomen recht van toezicht wordt vereischt.

Tijdens de uitvoering eener werkaaneming veroorzaakt een der werklieden, een dakbedekker b.v., een brand door zijn schuld, namelijk omdat hij de onvoorzichtigheid begaan heeft op den zolder te rooken. De aannemer wordt, ingevolge voormelde principieën, als opdrachtgever verantwoordelijk gesteld voor de schadelijke gevolgen der onvoorzichtigheid van den werkmans (6). Laurent, die deze uitspraak aanhaalt, doch de beweegredenen niet aanneemt, voegt er aan toe dat er geen verschil dient gemaakt tusschen een werkmans die op dagloon werkt en een die voor vast geid een werk in zijn geheel aangenomen heeft (7).

Een eigenaar stelt rechtstreeks een dakbedekker aan; tijdens de uitvoering van een werk aan een schoorsteen, vallen er steenen uit, waardoor een voorbijganger gekwetst wordt. Een arrest (8) heeft den eigenaar niet verantwoordelijk gesteld, omdat de twee vereischten niet vereenigd waren, eerstens de keus van een bekwaam aangestelde, tweedens het recht van leiding en toezicht. Wel werd dit arrest verboden, doch, om een ander reden: er was in zake een dubbele verantwoordelijkheid te onderzoeken, een eerste, lastens den eigenaar, wegens de onvoorzichtigheid van den aangestelden werkmans, en een tweede, lastens eigenaar en werkmans, wegens gebrek aan voorzorgsmaatregelen tegenover voorbijgangers. (Laurent, ondanks de eensluitende rechtspraak verklaart zich niet akkoord met de beweegredenen voor de eerste verantwoordelijkheid).

Een ander arrest (9) verklaart insgelijks dat de eigenaar niet verantwoordelijk dient gesteld voor daden van werklieden, wanneer hij, voor een werk, zich op een aannemer beroepen heeft, namelijk wat leiding en toezicht op deze werklieden betreft. Wel zal de aannemer zelf verantwoordelijk zijn. (Laurent komt op hetzelfde besluit uit, doch verwerpt de beweegredenen en beroept zich alleenlijk op het gebrek aan overeenkomst en keus).

In een ander geval heeft het Verbrekingshof het traditioneel stelsel nog aangenomen (10) en beslist dat een maatschappij die contract sluit met een aannemer die uitsluitelijk de leiding en bijgevolg de keus der werklieden heeft, niet verantwoordelijk is (wel de aannemer) voor de daad dezer werklieden, daar de verantwoordelijkheid het recht op leiding en toezicht op den aangestelde veronderstelt.

Volgens de eensluitende rechtspraak, ligt dus de grondslag van artikel 1384 al. 3 B. W. zoowel in een gemis aan waakzaamheid, toezicht of leiding, als in een slechte keus van wege den aansteller of gelijk het door Kluyskens (11) wordt uitgedrukt: « Men moet onderzoeken, wie feitelijk het bevel voerde over de werklieden, wie bevoegd was om hen onderrichtingen te geven en wie derhalve tot plicht had hun werkzaamheid te regelen en te bewaken », hetgeen neerkomt op het onderzoek naar de leiding, de bewaking en het toezicht.

Het begrip van afhankelijkheid en onderhoorigheid, toepasselijk op de verantwoordelijkheid van den eigenaar opzichts derden, moet dus eindelijk als het waar criterium aanzien worden wat de verantwoordelijkheid van den aannemer voor daden zijner aangestelden betreft.

Wanneer een aannemer werklieden verkiest tot een bepaalde werkzaamheid, met recht op

toezicht en leiding, is hij dus voor hunne daad aansprakelijk.

Daartoe wordt er niet vereischt dat de persoon dien hij aanstelt, zijn vertegenwoordiger of plaatsvervanger weze. De wet verklaart immers niet dat de aangestelde de vertegenwoordiger of plaatsvervanger is van den aansteller, doch enkel dat hij door hem tot zekere bediening gebruikt wordt.

Er wordt slechts vereischt (doch deze voorwaarde is onontbeerlijk) dat er een rechtstreeksch verband besta tusschen aangestelde (werklieden, vaklieden) en aansteller (aannemer en bouwmeester). Buiten alle overeenkomst tusschen beiden, ontstaat er ten bate van derden geen rechtsoverdracht ingevolge art. 1384 al. 3 en 1797 B.W. (wel misschien een rechtstreeksche vordering tot schadevergoeding tegen de daders (art. 1382, 1383 B.W.).

Hieruit volgt dat, indien in een werkaaneming, de werklieden de aangestelden zijn van den aannemer, zij het niet zijn van den bouwheer, voor wiens rekening de aannemer een bouwwerk opricht (bij gemis aan tegenstrijdige overeenkomst). Wel bestaat er een eerste rechtsverband tusschen aannemer en bouwheer, en een tweede rechtsverband, tusschen aannemer en werklieden, doch beide bestaan afzonderlijk; er bestaat geen onmiddellijk rechtstreeksch rechtsverband tusschen eigenaar en de werklieden van den aannemer.

Kunnen dus niet als aangestelden van den eigenaar aanzien worden, de aangestelden van zijn aangestelde (12). Het vermoeden van schuld, vervat in art. 1384 en 1797 B.W. is van beperkende aard en wordt niet uitgebreid op daden gepleegd door aangestelden van aangestelden.

Wanneer werklieden — aangestelden van een aannemer — een schadelijke daad plegen, kan, in princip, de bouwheer niet verantwoordelijk gesteld worden, ten ware

a) de keus der werklieden tegelijkertijd aan bouwheer en aannemer gedaan wordt;

b) de aannemer, beschouwd als aangestelde van den bouwheer, zich plichtig gemaakt heeft aan een persoonlijke rechtstreeksche schuld, buiten de vermoedelijke schuld van art. 1384 B.W.;

c) of nog de bouwheer, die zich het recht op toezicht voorbehouden had, verplicht was dit toezicht in het belang van derden uit te oefenen, en de door gebrek aan dit toezicht, persoonlijke schuld draagt (art. 1382 B.W.). (13)

Een ander belangrijk punt: opdat een aannemer als opdrachtgever aansprakelijk worde gesteld, wordt er ook niet vereischt dat hij de daad zijner aangestelden, oorzaak der schade, bevolen of aangeraden heeft. Het is voldoende dat de schadelijke daad door den aangestelde gepleegd werd in de bediening waartoe hij gebruikt werd, zelfs buiten het weten van den aannemer, of nog spijs zijn uitdrukkelijk verbod. De aannemer wordt immers niet als dader noch als mededader vervolgd, maar als verantwoordelijke persoon voor de daad van zijn aangestelde dien hij beter moest kiezen, of op wien hij een scherper toezicht had moeten uitoefenen. Is hij daarbij mededader of medeplichtige door zijn bevelen, zijn onderrichtingen of zijne goedkeuring, dan is hij nog voor zijn persoonlijke daad aansprakelijk krachtens art. 1382, 1383 B.W.

Is een hoofdaannemer tegenover derde personen niet aansprakelijk voor de daad van onderaannemers?

Terwijl de hoofdaannemer tegenover den bouwheer aansprakelijk is voor de schadelijke daad van onderaannemers, is hij integendeel tegen derde personen voor die daad niet verantwoordelijk, ook niet voor de daden gepleegd door werklieden, aangestelden van een onderaannemer. (14)

Op dezen regel bestaat er nochtans een belangrijke uitzondering waarvan de grondslag ligt in art. 1384 al. 3 B.W.: telkens de hoofdaannemer zich een recht van leiding, toezicht en waakzaamheid op den onderaannemer voorbehouden heeft, en deze zich gedragen moet naar zijn onderrichtingen en bevelen, is de hoofdaannemer als aansteller verantwoordelijk voor de schadelijke daad der onderaannemers, krachtens art. 1797 en 1384 al. 3 B.W. (15) Hier ook dient onderzocht of de aannemer een recht op toezicht en gezag over den onderaannemer uitoefende of deze onder zijne bevelen stond, of met andere woorden, de leiding van het werk aan den hoofdaannemer gebleven

was. Bij bevestiging, is de hoofdaannemer verantwoordelijk voor de daden van zijn ondergeschikten evenals voor de daden van zijn werklieden. (16)

Een tweede belangrijke vereichte tot de verantwoordelijkheid van den aannemer voor de schadelijke gevolgen van daden zijner aangestelden, is, dat de schade veroorzaakt werd in de uitoefening der opgelegde werkzaamheid of bediening. Hieruit volgt — a contrario — dat zoo de schadelijke daad buiten deze werkzaamheid of bediening gepleegd werd, de aannemer hiervoor niet aansprakelijk zal zijn. Deze onontbeerlijke voorwaarde is logisch en een noodzakelijk gevolg van den grondslag der verantwoordelijkheid vermits de schuld van den aansteller, ligt in de slechte gedane keus, voor de bepaalde werkzaamheid of bediening, en in een gemis aan toezicht en leiding, het is allernoodzakelijkst dat deze schuld zich veropenbare in deze werkzaamheid of bediening zelve en dat diensvolgens de schade in de uitoefening zelve dezer werkzaamheid of bediening veroorzaakt worde, om aanleiding te kunnen geven tot burgerlijke verantwoordelijkheid.

Heeft de werkman buiten deze aangestelde werkzaamheid, schade aan derde personen veroorzaakt, dan dient alle verantwoordelijkheid ten laste van den aannemer van de hand gewezen, omdat er geen verband bestaat tusschen de schadelijke daad en de bediening.

Er dient gezegd dat dit verband — noodzakelijke vereichte — een feitelijke kwestie is, die aan het oordeel der rechtbanken overgelaten wordt (17). Deze hebben getracht — en zijn er ook eenigszins in geslaagd — de verantwoordelijkheid merklijk uit te breiden.

Men begrijpt dat er hier stof is voor kritiek en pleidooi. Is het noodzakelijk dat de schadelijke daad door den aangestelde gepleegd, rechtstreeksch verband houde met de bediening waartoe hij gekozen werd, of is het voldoende dat deze daad gepleegd werd tijdens of ter gelegenheid van deze bediening?

Er bestaat in de rechtspraak een strekking om den zin van de wettekst zoo ruim mogelijk op te vatten en uit te breiden op gevallen die, strict genomen, buiten de toepassing der wet zouden moeten vallen.

Men neemt algemeen aan, dat de aansteller (aannemer) verantwoordelijk is, van zoohaast de schadelijke daad zijner werklieden gepleegd werd ter gelegenheid der bediening waartoe zij gebruikt werden dus niet alleen, ingevolge de regelmatige uitvoering hunner functie, maar zelfs door slechte of gebrekkige uitvoering of nog door volkomen niet-uitvoeren hunner bediening, ja zelfs in strijd met hunne functies, bij misbruik hunner bediening, buiten den werkelijken dienst zelf. De aannemer zal verantwoordelijk zijn, al kan de daad niet gerangschikt worden in de werkzaamheden zelve, noch van haren aard rechtstreeksch in verband staan met de uitvoering dezer werkzaamheden. Een rechtstreeksch oorzakelijk verband wordt dus niet meer vereischt; een verband van tijd, plaats, voorwerp of gelegenheid tusschen de schadelijke daad en de bediening, zal volgens de omstandigheden, voldoende zijn. Een algemeene regel aanstippen is hier onmogelijk.

De allerlaatste rechtspraak is kenschetsend. Niet alleen bestaat er verantwoordelijkheid wegens gepleegde misdrijven of oneigenlijke misdrijven ter gelegenheid van den dienst, maar zelfs wegens daden gepleegd buiten de uitvoering zelve van de arbeidsovereenkomst en tegen deze overeenkomst in, allerminst wanneer er een zeker verband blijft voortbestaan, 't zij van tijd, 't zij van voorwerp, 't zij van plaats tusschen bediening en schade. (18)

Wij kunnen de veelvuldige rechtspraak hier niet aanhalen, daar zij buiten de perken van onze stof valt.

Een werkman pleegt een schadelijke daad in het gebouw waar hij werkzaam is en maakt misbruik van de hem opgedragen werkzaamheid, 't zij tegen de bevelen van zijn patroon in. Hij pleegt schade aan derden, omdat hij zich tijdens zijn werk bemoeit heeft met een andere werkzaamheid, waarvoor hij onbevoegd is. Niettegenstaande de schade, buiten de eigenlijke bevolen werkzaamheid geschied is en in strijd met de bevelen of de onderrichtingen van den aannemer, wordt deze aansprakelijk gesteld.

Hoewel het volgend geval door een Franse rechtbank beslecht, met onze stof geen betrekking heeft, achten wij het belangwekkend genoeg om het aan te halen: een dienstbode, aangesteld om in een schuur te werken,

had de jacht op vogels gedaan in plaats van het door den meester opgelegd werk te volbrengen en had aldus een persoon door een gewerschot gekwetst. De meester werd aansprakelijk gesteld. Toen hij op jacht ging, voerde de dienstbode nochtans zijn dienst niet uit, waartoe hij aangesteld was; integendeel, hij had deze daad gepleegd in strijd met de bevelen van den meester, en in overtreding met de bediening tot dewelke hij aangesteld was. Maar de rechtbank nam nochtans aan, dat het voldoende was dat deze schadelijke daad gepleegd werd gedurende de uitvoering van den dienst, om den meester verantwoordelijk te stellen. De daad had hier betrekking met de bediening door een omstandigheid van tijd: de grondslag der verantwoordelijkheid was hier ook de slechte keus van dienstbode en het gebrek aan voldoende toezicht (19). Men zou, mits zekere wijzigingen, hetzelfde geval kunnen toepassen op werklieden, door een aannemer aangesteld.

Men begrijpt door deze voorbeelden, hoe delicaat het soms is, artikel 1384 toe te passen. Welk zal het criterium zijn?

De aansteller is niet verantwoordelijk wegens de daden van zijn aangestelde, gepleegd buiten de uitvoering van het contract, althans, wanneer er geen voldoende verband bestaat, 't zij van tijd, 't zij van plaats, 't zij van omstandigheid, tusschen de schadelijke daad en de bediening; integendeel, zoodra de daad in verband staat op de eene of andere wijze met de bediening — al werd die daad zelf gepleegd in strijd met deze bediening (zoo b.v. bij misbruik) dan zijn de wettelijke vereichten van art. 1384 B.W. vereenigd en ontstaat de verantwoordelijkheid!

Wanneer handelt nu de aangestelde buiten of ter gelegenheid van de bediening waartoe hij aangesteld werd, is een feitelijke kwestie aan de beoordeeling der rechtbank overgelaten. « De meester is verantwoordelijk voor al de schade die zijn dienstboden of aangestelden niet zouden kunnen veroorzaakt hebben, indien zij de hen toevertrouwde werkzaamheden niet hadden uitgeoefend ». (20) Een arrest van Parijs (21) luidt als volgt:

RECHTSPRAAK

BOETSTRAFFELIJKE RECHTBANK T5 BRUSSEL

21e KAMER — 10 OCTOBER 1933

Voorzitter: M. Van Laethem.
Rechters: MM. Gilmont en Reyntens.
O. M.: Substituut proc. M. Schouppé.
Pl.: Mr Edg. Van Dessel.

OPENBARE AUTOBUSDIENSTEN. — ART. 10 WET VAN 21 MAART 1932. — TOEZENDING VAN AFSCHRIFT VAN PROCES-VERBAAL. — VERWAARLOOZING. — NIETIGHEID. — TOELAATBAARHEID VAN GETUIGENBEWIJS. DAGELIJKSCH VERVOER VAN ZELFDE GEKENDE PERSONEN. — BETALING VAN BEPAALDE SOM. — GEEN OPENBARE AUTOBUSDIENST.

Overeenkomstig art. 10, wet van 21 Maart 1932, betreffende de openbare autobus- en autocardiendiensten moet een afschrift van de processen-verbaal op straf van nietigheid binnen de acht en veertig uren na de vaststelling van de overtredingen, aan de overtredders gezonden. Deze bepaling houdt geen afwijking of wijziging van art. 154 W.S.R. waarbij het toegelaten is alle overtredingen bij gebrek aan verslagen of processen-verbaal door getuigen vast te stellen. Het uitsluitend vervoer mits bepaalde som van een zeker aantal werklieden, altijd dezelfde, met naam en adres door den vervoerder gekend kan niet beschouwd worden als de inrichting van een openbaren autobusdienst zoolang niet bewezen is dat ook andere personen een plaats in den autobus huren.

Het geldt hier een vervoerovereenkomst welke door geen enkele wettelijke bepaling verboden is.

O. M. t/ D. C.

Beroep tegen vonnis van 26 Juni 1933 van de Politie rechtbank van St. Kwintens Lennik.

Over de geldigheid van het verslag ten laste van beroeper opgemaakt;

Aangezien uit het onderzoek blijkt dat geen afschrift der processen-verbaal van 25 November 1932 en 20 Februari 1933 aan beroeper gestuurd werd;

dat aldus overeenkomstig art. 10 der wet van 21-3-1932 beroeper ten rechte de nietigheid van deze stukken inroep;

dat niettemin dient aangestipt te worden dat luidens art. 154 van het W.S.R. alle overtredingen bij gebrek aan verslagen of P.V. door getuigen kunnen vastgesteld worden;

« Cette responsabilité spéciale est des plus étendues: elle se mesure sur l'entière liberté, dans son choix, du maître ou commettant qui donne sa confiance et la possibilité qu'il a de se renseigner complètement sur la moralité et la capacité du domestique ou préposé, qu'il en investit. Une seule condition existe à cette responsabilité des maîtres et commettants, c'est que le dommage ait été causé par leurs domestiques et préposés, dans les fonctions auxquelles ils seront employés, ce qui doit s'entendre surtout des abus commis dans l'accomplissement de ces fonctions, quasi-délits, délits ou crimes même. Pourvu que les faits dommageables se rattachent à la fonction, qu'ils n'en soient qu'une extension abusive, la condition de la loi existe et la responsabilité des maîtres est encourue. »

André RODENBACH,
lic. pleitb. te Gent.

- (1) Fr. Verbek. 13/12/1856 Dalloz 1857-1-75. id. 10/11/1859 id. 1869-1-49. id. 20/8/1847 id. 1847-4-421.
- (2) Laurent Principes t.20 p.614 n° 578 en volg.
- (3) Kluyskens, Beginselen, De Verbintenissen, n° 388, blz. 336.
- (4) Larombière art. 1384 n° 8 Civ. Bruxelles, 14-11-1887, J. Trib. 1887, col. 1508. - Bruxelles 31 oct. 1888, Pas. 1889, 2, 133.
- (5) Sourdat Resp. deel 2, blz. 89.
- (6) Paris 15/4/1847, Dalloz 1847, 4, 423 n° 8.
- (7) Aix 13/5/1865, Dalloz 1866, 2, 237.
- (8) Douai 26/12/1865, Dalloz 1866, 2, 237.
- (9) Bourges 23/1/1867, Dalloz 1867, 2, 197.
- (10) Cass. 20/8/18847, Dalloz 1847, 4, 421.
- (11) Kluyskens ibid. bl. 336.
- (12) Paris 15/4/1847, Dalloz 1847, 4, 324 n° 6. Laurent Principes t. 20 p. 609.
- (13) Liège 19/5/1881. Pas. 1881 I 266. Cassat. 15/6/1905. Pas. 1905 I 267.
- (14) Cass. Fr. 9/8/1892 D.P. 1892 I 567 en de talrijke rechtstraak aangehaald door Delvaux.
- (15) Cass. fr. 21/7/1898 D.P. 1899 I 125. Cass. 5/1/1888 Pas. 1888 I 69 en de rechtspraak door Delvaux aangehaald.
- (16) Trib. Civ. Bruxelles 27/2/1895 P.P. 1895 n° 1893.
- (17) Verbek. 28/5/1897 Pas. 1897 I 204.
- (18) Laurent Principes t. 20 p. 619 n° 582 en volg.
- (19) Kluyskens ibid. bl. 337.
- (20) Kinderrechter Brussel 23 Mei 1914. Journ. Trib. 1914-18 col. 862.
- (21) Paris 15 mai 1851. Dalloz 1852, 2, 240.

dat in de bepalingen der wet van 21 Maart 1932 geen enkele afwijking of wijziging dezer algemeene beschikking te voorschijn komt (zie Verbr. 26 Juni 1933, Rev. dr. pén. 674; Nijvel 11 Maart 1932; Boetstraf. Brussel 11 Juli 1933 in zake De Vriendt t/ Salsom);

Aangezien de verklaringen ter zitting door opziener Volckerick en Smedt Ad., Kantonale pikeur onder eed afgelegd overeenstemmen met de bijzonderheden door beroeper zelve opgegeven toen hij door de rijkswacht op 14-12-1932 en 27-1-1933 ondervraagd werd;

Overwegende dat het onderzoek bewijst dat beroeper mits betaling eener bepaalde som, tweemaal per dag een zeker aantal werklieden van Vollezele naar de statie van Herne heen en weder voerde bij middel van een autobus;

dat die werklieden altijd dezelfde, wiens naam en adres door beroeper gekend zijn, alleen het recht hadden het voertuig te benutten vermits het niet bewezen is en evenmin aangehaald dat andere personen een plaats in dien autobus konden huren of zelfs kosteloos bezetten;

dat dit feit doet uitschijnen dat de dienst door beroeper ingericht niet als publieke dienst mag beschouwd worden vermits het hier slechts een vervoerovereenkomst geldt welke door geen enkele wettelijke bepaling verboden is;

dat evenwel dient bijgevoegd dat het iedereen eigenaar of bezitter van een autovoertuig vrij staat zijn voertuig mits een vaste vergelding zelfs regelmatig aan bepaalde personen te verhuren;

dat zulke overeenkomst op geener wijze kan gelijk gesteld worden met een publieken autobusdienst ingericht op de wijze door de wet bepaald;

Stelt te niet het vonnis waarop beroep;

Spreekt betichte vrij zonder kosten.

NOTA. Zie: wat toezending van P.V. betreft: Verbreking, 26 Juni 1933, Pas. 1933, I, 278; Wat autobusdienst betreft: Boetstraf. Rechtbank Dendermonde, 5 April 1933; R. W. 1933, nr 31, col. 545; Boetstraffelijke Rechtbank Ieper, 5 October 1933, R. W. 1933, nr 9, col. 149 en de onder dit vonnis opgegeven rechtspraak; Cass. 10 April 1933, J. Trib. 14 mei 1933, col. 314; Cass. 25 Sept. 1933, Pas. 1933, I, 312; Cass. 25 Sept. 1933, Pas. 1933, I, 313 en J. Trib. 12 Nov. 1933, vol. 629.

